باتىل ٴۇن قاتۋ

امەريكا جاقتىڭ ايتىلمىس شينجياڭعا ساياتىن ”زاڭ جوبا“ ماقۇلداۋىندا ارام نيەتى جاسىرىنعان

□ اۆتونوميالى رايوندىق قوعامدىق عىلىمدار بىرلەستىگىنىڭ بۇرىنعى شارلاۋشىسى   ەركەش قۇرمانبەك

تاياۋدا امەريكا پارلامەنتى قاۋىم پالاتاسى ايتىلمىس ”2019 ـ جىل ۇيعۇر ادامدىق ۇقىقتارى ساياسات زاڭ جوباسىن“ ماقۇلداپ، امەريكا جاقتىڭ ەشقانداي تومەنگى شەگى بولماعان قوس ولشەمىن جانە كولگىر، سۇرقيا زورەكەرلىك لوگيكاسىن تاعى ٴبىر رەت ايپاراداي اشتى. امەريكاداعى كەيبىر ساياساتپازدار شينجياڭعا كەلىپ كورگەنى جوق، تيانشان تاۋىنىڭ قانداي ەكەنىن دە بىلمەيدى، تارىم وزەنىنىڭ قاي باعىتتا اعاتىندىعىن دا بىلمەيدى، شينجياڭداعى 25 ميلليون ٴار ۇلت ۇلاندارىنىڭ كىندىككە تارتقان كۇشىنىڭ قاي باعىتتى نۇسقاپ وتىرعاندىعىن تىپتەن بىلمەيدى. ولار ”ادامدىق ۇقىق“تى جەلەۋ ەتىپ، جۇڭگونىڭ ىشكى ىسىنە دورەكىلىكپەن كيلىگىپ، ايتىلمىس ”شينجياڭ ماسەلەسى“نەن پايدالانىپ جۇڭگونىڭ وبرازىن ۇنامسىز ەتىپ كورسەتۋگە، شينجياڭنىڭ ورنىقتىلىعىن بۇلدىرۋگە، جۇڭگونىڭ داموۋىن شاۋجايلاۋعا ۇرىنادى، ارام نيەتى جاسىرىنعان، مەيلىنشە سۇرقيالىق دەۋگە بولادى. مەن بۇعان قاتتى كەكتەنىپ، باتىل قارسى تۇرامىن.

وتكەنگە قايىرىلا قاراساق، امەريكاداعى كەيبىر ساياساتپازداردىڭ باسقالاردىڭ جاقسى بولۋىن ۇناتپايتىندىعىن، قايسى ەلدىڭ داموۋى تەز، ساياسي جاعدايى ورنىقتى بولسا، امەريكانىڭ بارىن سالا، امالىن تاۋىپ قولىن سۇعىپ، سول جەردى الاساپىران كۇيگە تۇسىرەتىندىگىن بايقاي الامىز. امەريكا جاق ”ادامدىق ۇقىق“تى قورعاۋدى جەلەۋ ەتىپ، جۇڭگوعا قوقاڭداپ، جۇڭگو شينجياڭنىڭ ادامدىق ۇقىق جاعدايىن قاساقانا داتتاپ، جۇڭگونىڭ ۇشقارىلىقتى الاستاۋداعى جانە لاڭكەستىككە سوققى بەرۋدەگى قۇلشىنىسىنا ورىنسىز كۇيە جاعىپ، جۇڭگو ۇكىمەتىنىڭ شينجياڭدى جونگە سالۋ ساياساتىنا جات نيەتپەن سوقتىعىپ، حالىقارالىق زاڭ مەن حالىقارالىق قاتىناستىڭ نەگىزگى ولشەمىنە اۋىر قايشىلىق جاساپ، جۇڭگونىڭ ىشكى ىسىنە اۋىر دارەجەدە كيلىگىپ، ٴوزىنىڭ ”شينجياڭ ارقىلى جۇڭگونى شاۋجايلاۋ“ ارام نيەتىن تاعى ٴبىر رەت ايپاراداي اشتى.

شينجياڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ۇشقارىلىقتى الاستاۋ كۇرەسىن زاڭ بويىنشا ورىستەتىپ، زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك قىلمىستارعا زاڭ بويىنشا قاتاڭ سوققى بەرىپ، ٴدىني ۇشقارى يدەيامەن جۇعىمدالعانداردى تاربيەلەپ، قۇتقارىپ، حالىقارانىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ ىستەرىنە ماڭىزدى ۇلەس قوسىپ، پايدالى تاجىريبە توپتادى. شينجياڭدا ٴۇرتىس 3 جىل زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلولارى (ۋقيعا) تۋىلمادى، قوعامى جاراسىمدى، ورنىقتى بولىپ، گۇلدەنىپ، دامىپ، ٴار ۇلت بۇقاراسى تىنىش ٴومىر، شات ـ شادىمان تۇرمىس كەشىرۋدە، مىنە بۇل ەڭ جاقسى ٴارى ەڭ پارمەندى دالەل. وسىلاردىڭ بارلىعى امەريكا جاقتىڭ ايتىلمىس شينجياڭعا ساياتىن ”زاڭ جوبا“نى ماقۇلداۋىنىڭ شىندىقپەن ساناسپاعان، قۇيداي وتىرىك ەكەندىگىن، قوس ولشەمدى قولدانىپ، ”ادامدىق ۇقىق“تى جەلەۋ ەتىپ، شينجياڭنىڭ ورنىقتىلىعىن ٴبۇلدىرۋ، جۇڭگونىڭ داموۋىن شاۋجايلاۋ امالى ەكەندىگىن، امەريكا جاقتىڭ ايتىلمىس شينجياڭعا ساياتىن ”زاڭ جوبا“نى ماقۇلداۋىندا ارام نيەتى بار ەكەندىگىن تولىق كورسەتەدى!

امەريكا جاقتىڭ سۇرقيا قاسكۇنەمدىگى استە ىسكە اسپايدى

□ شينجياڭ پەداگوگيكا داشۋەسى مۋزيكا شۋەيۋانىنىڭ ورىنباسار باستىعى، پروفەسسور، دوكتور   باتۇر بارات

جۋىقتا امەريكا پارلامەنتى قاۋىم پالاتاسى ايتىلمىس شينجياڭعا ساياتىن ”زاڭ جوبا“ ماقۇلدادى، بۇل حالىقارالىق زاڭعا جانە حالىقارالىق قاتىناستىڭ نەگىزگى ولشەمىنە اۋىر قايشىلىق جاساعاندىق، جۇڭگونىڭ ىشكى ىسىنە دورەكىلىكپەن كيلىككەندىك. ۇيعۇر زيالىسى رەتىندە، بۇعان شەكسىز كەكتەنەمىن، باتىل قارسى تۇرامىن.

وسى 2 جىلداعى قىستىق، جازدىق دەمالىس كەزىندە، مەن تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىنان وقۋ تاۋىسقان ٴبىرسىپىرا تاربيەلەنۋشىلەرمەن ارالاستىم، ٴسوز ـ ارەكەتتەرىنەن ولاردىڭ بويىنداعى اسا زور وزگەرىستەردى كورۋگە بولادى. ولار تۇگەلدەي وزدەرىنىڭ وتكەندەرىنە تۇبەگەيلى قايىرىلا تولعانىپ، رايىلارىنان قايتىپتى، ونان دا ماڭىزدىسى، ۇيرەنۋ، باۋلۋ ارقىلى ولار بولاشاق تۇرمىسقا تولىق ۇمىتپەن قارايدى. ولار ماعان بىلاي دەدى: تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىندا ۇيرەنۋ، جاتىن ورىن جانە تاماقتىڭ ٴبارى تەگىن، مەيلى ۇيرەنۋدە، الدە تۇرمىستا بولسىن، ادامگەرشىلىككە تولى تاربيەلەۋ مەن قامقورلىق بارلىق جەردەن كەزدەسەدى. مەملەكەتتە ٴبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ٴتىل ـ جازۋدى يگەرۋ دارەجەسىنىڭ ۇقساماۋى بويىنشا، تاربيەلەنگەن، باۋلىنعان تاربيەلەنۋشىلەر ٴوز جاعدايىنا قاراي قالاعانىنشا تاڭداپ تەز كلاس، ورتا كلاس، باياۋ كلاسقا قاتىناسا الادى؛ تاربيەلەنگەن، باۋلىنعان تاربيەلەنۋشىلەر وزىندىك ەرەكشەلىگى مەن اۋەسىنە قاراي ۇقساماعان كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ ساباقتارىن تاڭداي الادى؛ تاربيەلەنۋشىلەردىڭ ٴارقايسىسىنىڭ شۇعىلدانعان كاسىپتەرىنىڭ جاعدايىنا نەمەسە داموۋ نيەتىنە قاراي سايكەستى باۋلۋ جانە كومەكتەسۋ ورنالاستىرىلادى. وقىتۋشىلاردىڭ جان ـ جاقتى مۇقيات جەتەكشىلىك ەتىپ، سابىرلىلىقپەن ٴجون سىلتەۋى تاربيەلەنۋشىلەردىڭ تىنىشتىعى دا كوڭىلدى تۇرمىس، ۇيرەنۋ ورتاسى بولۋىنا مۇمكىندىك جاسادى. تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىنىڭ وسىنداي ادامگەرشىلىككە تولى ۇيرەنۋ ٴادىسى مەن باسقارۋ ۇلگىسى بۇل ارانى شادىمان شاڭىراققا اينالدىردى، بۇل جەردە ۇكىمەتتىڭ كوڭىل ٴبولۋى مەن قامقورلىعىن تولىق سەزىنۋگە بولادى. ولار ۇكىمەتتىڭ وزدەرىن قۇتقارعانىنا، وزدەرىنىڭ قاتەلىگىن تانىتىپ، قاتەلىگىن وزگەرتەتىن ورايى بەرگەنىنە راقمەت ايتادى.

امەريكاداعى كەيبىر ساياساتپازداردان سۇرايىنشى: لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ۇشقارىلىقتى الاستاۋ سىندى دۇنيە جۇزىلىك قيىن ماسەلەدە سەندەر نە ىستەدىڭدەر؟ وتپەن ويناماڭدار، سەندەردىڭ ساندىراقتارىڭ بەلگىلى بولدى، سەندەردىڭ سۇرقيا قاسكۇنەمدىكتەرىڭ استە ىسكە اسپايدى! ەگەر سەندەر لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ جانە ۇشقارىلىقتى الاستاۋ ماسەلەسىندە قوس ولشەممەن قىلجاقتاۋدى جالعاستىرساڭدار، ەڭ سوڭىندا زاردابىن وزدەرىڭ تارتاسىڭدار.

تاۋ قويناۋىنان باقىت جىرى شىرقالادى

(باسى 1 ـ بەتتە)

ەمىس ـ ەمىس ساڭقىلداي شىققان كۇلكى داۋىسى كوكجيەكتى ٴتىلىپ ٴوتىپ، ۇرىككەن قۇستار قاناتتارىن قاعىپ ۇشا جونەلدى.

بۇگىنگى تۇرمىس اۋىزعا العاندا، زۇلقارحاننىڭ ايتارى كوپ ەدى، ”بالامنىڭ جارىق شام استىندا ساباق ۇيرەنىپ جاتقانىن، وقۋعا بارارىندا ماعان قول بۇلعاپ قوشتاسقانىن، شەكارا قورعاۋشى جولداسىمنىڭ ەڭبەكاقى العانىن كورگەن كەزدەرىمدە ٴوزىمدى ەرەكشە باقىتتى سەزىنەمىن!“

”سالەمەتسىز بە!“ سوناۋ الىستان قىستاق تۇرعىنى تۇرسىن مامەت بىزگە امانداستى. تۇرسىن ىجداعاتتى ادام ەكەن، ول قىستاققا ەلەكتر جەتكىزۋ ٴۇشىن جۇڭمەي ەنەرگيا شينجياڭ بولىمشە سەرىكتەستىگى باسشىلارىنىڭ تابانىنان توزعانىن سۇراستىرىپ ٴبىلىپتى. ”تەك ەلەكتر جەتكىزۋدىڭ وزىنە مەملەكەت 33 ميلليون يۋاننان استام قارجى جۇمساپتى!“، ـ دەدى تۇرسىن اسىرلەنە.

تىپ ـ تىنىش قىستاقتان كۇن سايىن تىڭ ومىرشەڭدىك كۇش قاۋلادى، قىستاق تۇرعىندارى بايىپ وتىرا الادى، ولار قوس قولدارىنا سۇيەنىپ تۇرمىستارىن وزگەرتۋگە بارىنشا اسىقتى.

ونەرىنە سۇيەنىپ قالتالارىن قامپيتتى

”قىسقىش تاياقشاسى ٴبىر يۋان، قوي ەتىنىڭ ٴبىر ىستىگى 2 يۋان، ٴسال اشتىلاۋ بولسىن با، الدە اشتى بولسىن با؟“ ىنسا قىستاعىنىڭ تۇرعىنى تۇرسىنباتۋ قادىر شيراقىلىقپەن ٴبىر تاقسى مالاتاڭدى تاڭداپ قاريدارعا ۇسىندى، ىلە ـ شالا قول تەلەفونىنداعى ەكى ولشەمدى كودتى اشتى، لەزدە ـ اق 22 يۋان اقشا ونىڭ ۇنحات اقشا قاپشىعىنا قۇيىلدى.

تۇرسىنباتۋ ٴداستۇرلى وتباسى ايەلى، قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت اترەتىندەگىلەر بىيل وتباسىلارىن ارالاپ قىزمەت ىستەپ، قىستاق تۇرعىندارىن سىرتقا شىعىپ ونەر ۇيرەنۋگە شابىتتاندىردى، الايدا ول ٴبىراز تۇيتكىلسىگەن ەدى. جۇڭمەي ەنەرگيا جارنا شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگى شينجياڭ بولىمشە سەرىكتەستىگىنىڭ ىنسا قىستاعىندا تۇراتىن ٴبىرىنشى شۋجيى ۋاڭ مىڭ مەن ”ۇعىسۋ، تيىمدىلىك جاساۋ، توعىسترۋ“ قيمىلى بويىنشا قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت اترەتىندەگىلەر ونىڭ وتباسىنا قايتا ـ قايتا بارىپ، وعان ونەر ۇيرەنگەننەن كەيىن قوس قولىنا سۇيەنىپ قاجىرلى ەڭبەك ەتىپ، بايىپ بولاتىن تاماشا بولاشاقتى قايتا ـ قايتا ٴتۇسىندىردى.

قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت اترەتىندەگىلەر ارنايى ەلەكتروندى ۇلكەن ەكران جاساتىپ، ٴار كۇنى تۇراقتى ۋاقىتتا حابار، جەلىلەس وتانشىلدىق تاربيە فيلمى، قىزىل تاربيە تاقىرىبىنداعى كينو سياقتىلاردى قويىپ، وسى تەكتەس جەتەكتەۋ ٴتاسىلى ارقىلى پارتيانىڭ ٴۇنىن، سىرتقى دۇنيەنى تۇرسىنباتۋدىڭ جانە قىستاق تۇرعىندارىنىڭ جۇرەگىنە ۇيالاتتى.

اقىر ـ اياعىندا تۇرسىنباتۋ ماقۇل بولدى. حوتان اۋدانىندا ٴبىر ايدان استام ۋاقىت ۇيرەنۋ ارقىلى ول اسپازدىق تەحنيكاسىن ۇيرەنىپ الدى، سونىڭ ىشىندە وتىنىقتى قازان ونەرىن ەرەكشە جاقسى يگەردى. قىستاققا قايتىپ كەلگەننەن كەيىن، ول ٴوزىنىڭ ٴبىر بولمەسىنىڭ ەسىگىن كوشە جاققا قاراتىپ وزگەرتىپ، مالاتاڭ ساۋداسىن باستاپ، العاشقى ايدىڭ وزىندە ـ اق 4000 يۋاننان استام كىرىس كىرگىزدى.

”ەكى قىستاقتان 100 نەشە ادام ىركەس ـ تىركەس تاۋ قويناۋىنان شىعىپ، ٴتۇرلى تەحنيكا ۇيرەندى ٴارى تەحنيكا تەتىگىن يگەرىپ ۇلى تاۋعا قايتا ورالدى، الايدا ولار بۇرىنعىداي قازىرگىسىن مىسە تۇتپايتىن بولدى، بۇل قىستاق تا ەندىگارى بۇرىنعىداي تۇماعا ـ تۇيىق قىستاق بولۋدان قالدى!“ قىستاق تۇرعىندارىنىڭ تاسقىنداعان ارىنىن كورگەن ۋاڭ مىڭ اسىرلەنە سويلەدى.

وي ٴورىسى كەڭەيىپ، سەنىمدەرى نىعايدى

قاراڭعىتاۋ قىستاعىنىڭ 65 جاستاعى تۇرعىنى زايىرمات ٴامار قوي تەرىسىنەن تىگىلگەن قارا ٴتۇستى مالاقاي كيگەن، ٴتىلشى كەلگەنىن كورگەن ول اڭگىمە تيەگىن اعىتا جونەلدى: ”قىزىم سوناۋ الىستاعى ۇلكەن قالاعا كەتتى، ايلىق ەڭبەكاقىسى 5000 يۋان!“، ـ دەدى ول سويلەپ تۇرىپ كورشى ـ قولاڭدارىن كوزىمەن شولىپ ٴوتتى. زايىرماتتىڭ ماقتانىپ تۇرعانىن سەزگەن كورشىلەرى اۋىزدارىن باسىپ كۇلگەندە، زايىرمات تا ٴسال قىنجىلىپ، قارقىلداي كۇلگەندە ٴجۇزىن تورلاعان اجىمدەرى سول ساتتە كەرىلە ٴتۇستى.

سىرتقا شىعىپ جۇمىس ىستەۋ قىستاق تۇرعىندارىنىڭ سەنىمىن نىعايتىپ قالتاسىن، باقىتتى تۇرمىسقا سەنىم سىيلادى.

ىنسا قىستاعىنىڭ تۇرعىنى روزىنيسا قادىر مەن جولداسى حۋبەيدىڭ ۋحاننىداعى جياڭ ـ ان رايونىنداعى ”قوجاناسىر قاقتاماسى“ اتتى اسحانادا جۇمىس ىستەگەنىنە ٴبىر جىلدان اسىپتى، ٴار ايدا تاماعى مەن جاتىن ورنىن كوتەرۋدەن تىس، تاعى 4000 يۋان ەڭبەكاقى تاراتىلىپ، تۇرمىستارى بارعان سايىن جاقسارا تۇسكەن ەكەن.

سىرتقا شىعىپ جۇمىس ىستەۋدەن، ٴۇي ماڭىندا جۇمىستانعاننان سىرت، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ بويىنشا 3224 سيىر، قوي كەدەي وتباسىلارىنىڭ قوراسىنا جەتكىزىلگەن، 3500 نيە قارا تاۋىعى جۇمىرتقالاپ، قىستاق تۇرعىندارىنىڭ كىرىسى جىلدان ـ جىلعا ارتقان.

نەشە جىل بويى شىرت ۇيقىدا جاتقان شاعىن قىستاقتان ومىرشەڭدىك كۇش قاۋلادى. قىستاقتىڭ بەت ـ بەينەسى رەتتى، تازا بولىپ، قىستاق تۇرعىندارىنىڭ جۇزىنەن باقىت كۇلكىسى ەستى، ٴار رەتكى مەرەكە، قۇتتىقتاۋ قيمىلدارىندا قىستاق تۇرعىندارى قىستاقتىڭ ”بۇقارالىق ۇلكەن ساحناسى“نا جينالىپ، اسقاقتاتا ٴان شىرقاپ، بۇرالا بيگە باسادى، كەڭ كوسىلگەن كۇنىلۇن تاۋى قويناۋىنان باقىت جىرى ارت ـ ارتىنان شىرقالادى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

ورنىقتىلىق — داموۋدىڭ الىعى شارتى جانە كەپىلى، داموۋ — ورنىقتىلىقتىڭ نەگىزگى جانە تىرەگى، ٴارقانداي ٴبىر ەلدىڭ قۇرىلىس جۇرگىزۋى مەن داموۋى تۇگەلدەي ٴبىر ورنىقتى ورتانى قاجەت ەتەدى. وتكەن ٴبىر مەزگىلدە شينجياڭ لاڭكەستىكتىڭ، ٴدىني ۇشقارىلىقتىڭ زيانىنا قاتتى ۇشىرادى. شينجياڭداعى ٴار ۇلت كادرلارى، بۇقاراسى ”ورنىقتىلىق — قۇت، بىلىقپالىقتىڭ — جۇت“ ەكەنىن تەرەڭ سەزىندى، زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك ارەكەتتەرى ٴجيى تۋىلسا، ٴدىني ۇشقارى يدەيا تارالسا، قوعام اۋمالى ـ توكپەلى بولسا داموۋدان اۋىز اشۋعا بولمايتىنىن، ٴتىپتى، قول جەتكىزگەن داموۋ تابىستارىنىڭ قۇردىمعا كەتەتىنىن تەرەڭ ٴتۇسىندى. قاتال دا كۇردەلى جاعدايدا، شينجياڭ زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك قىلمىستارىنا زاڭ بويىنشا قاتاڭ سوققى بەرۋمەن قاتار، قايىنار كوزىنەن باستاپ جونگە سالۋعا نازار اۋدارىپ، حالىق تۇرمىسىن كۇش سالا جاقسارتۋ، زاڭمەن جونگە سالۋ ۇگىت ـ تاربيەسىن كۇشەيتۋ، زاڭ بويىنشا كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىن قۇرىپ كومەكتەسۋ تاربيەسىن جۇرگىزۋ سياقتى كوپ ٴتۇرلى تاسىلدەر ارقىلى لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ۇشقارىلىقتى الاستاۋ قىزمەتىن ىشكەرىلەي ورىستەتىپ، شينجياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىعى مەن بايانسىز تىنىشتىعىن جۇزەگە اسىرۋعا بەرىك نەگىز قالادى.

بىيل مەن قاشقار، اقسۋ سياقتى 10 ايماق، وبلىس، قالاداعى كوپتەگەن كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىنا بارىپ تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، تاربيەلەنۋشىلەردىڭ كەڭ دە جارىق كلاستا مەملەكەتتە ٴبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ٴتىل ـ جازۋدى، زاڭ بىلىمدەرىن جانە ٴتۇرلى كاسىپتىك شەبەرلىكتى مۇقيات ۇيرەنىپ جاتقانىن ٴوز كوزىممەن كوردىم. تاربيەلەنۋشىلەرمەن پىكىر اۋىستىرعان كەزدە، كوپشىلىك ٴبىر اۋىزدان بۇل ارانىڭ ۇيرەنۋ جانە تۇرمىس ورتاسى توتەنشە جاقسى دەستى. تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىندا كىتاپ وقۋ ٴۇيى، تازالىق ٴۇيى جانە مادەنيەت، دەنە تاربيە ٴۇيى بولۋمەن قاتار، پار، اۋا رەتتەگىش سياقتى قۇرىلعىلار دا تولىق ەكەن، سونداي ـ اق 3 ۋاق قورەكتىگى مول، ٴدامى ٴتىل ۇيىرەتىن تاماقپەن تەگىن قامدالادى ەكەن. تاربيەلەنۋشىلەردىڭ ايتۋىنشا، ولار ۇنەمى ۇيلەرىنە قايتۋىنا بولادى، حات ـ حابار ەركىندىكتەرى دە بار. مۇنان سىرت، از ۇلتتاردىڭ سالت ـ داستۇرىنە، عۇرىپ ـ ادەتىنە دە تولىق قۇرمەت ەتىلگەن. مەنى تەرەڭ اسەرگە بولەگەنى، تاربيەلەنۋشىلەردىڭ بارلىعى تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىن اۋرۋدى ەمدەپ، ادامدى قۇتقاراتىن ٴبىر مەكتەپ دەپ قارايتىنى، اۋىر جازالاۋ ەمەس، قايتا قۇتقارۋ، بەزۋ ەمەس، قايتا قامقورلىق جاساۋ تاسىلىمەن ولارعا كومەكتەسەتىندىگى، تاربيە جۇرگىزەتىنى بولدى. ولار پارتيا مەن ۇكىمەتتىڭ قۇتقارعانىنا جانە تاربيەلەگەنىنە، كوركەم تۇرمىسقا دەگەن تالپىنىسى مەن سەنىمىن قايتا تابۋىنا مۇمكىندىك بەرگەنىنە ەرەكشە العىس ايتادى. مەن جانە دە ٴبىر توپ تاربيەلەنۋشىلەرمەن پىكىر اۋىستىردىم، ولار ۇكىمەتتىڭ كومەگىندە الدەقاشان جۇمىستانىپ العاندىقتارىن ايتتى. قازىر ولار دا قىزمەت ىستەيتىن جۇمىس بولىپ قالماستان، تۇراقتى كىرىستەرى دە بار ەكەن، كەيبىرەۋلەرى، اۋەلى، بايۋدىڭ سەركەلەرىنە اينالىپتى، كەيبىرەۋلەرى زاۋودتاعى ترەكتىلەرگە اينالىپ، بان (گرۋپپا) باستىعى، ٴتىپتى، سەح مەڭگەرۋشىسى بولىپتى. ناقتى تەكسەرىپ ـ زەرتتەۋ جاعدايلارىنان قاراعاندا، كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ لاڭكەستىككە، ٴدىني ۇشقارىلىققا قاتىستى، زاڭعا قايشى نەمەسە قىلمىستىق ارەكەتى بار ادامداردى ەڭ جوعارى شەكتە قۇتقارعان؛ لاڭكەستىكتىڭ، ٴدىني ۇشقارىلىقتىڭ ٴوسىپ ـ ونەتىن توپىراعى مەن شارت ـ جاعدايىن ەڭ جوعارى شەكتە جويعان؛ ازاماتتاردىڭ نەگىزگى ۇقىعىن، لاڭكەستىكتىڭ، ٴدىني ۇشقارىلىقتىڭ زالالىنا ۇشىراماۋىن ەڭ جوعارى شەكتە قامتاماسىز ەتكەن.

شينجياڭنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ۇشقارىلىقتى الاستاۋ ناتيجەسى كورنەكتى بولىپ، ورنىقتىلىقتىڭ پايداسىن ۇزدىكسىز جارىققا شىعاردى. قازىرگى شينجياڭ ەكونوميكاسى ٴۇرتىس دامىعان، قوعامى جاراسىمدى، ورنىقتى، حالىق تۇرمىسى ۇزدىكسىز جاقسارعان، ٴار ۇلت حالقى اناردىڭ دانىندەي تىعىز ۇيىسىپ، تاريحتاعى ەڭ تاماشا گۇلدەنىپ ـ كوركەيگەن داموۋ ساتىندە تۇر. شينجياڭدا ٴۇرتىس 3 جىل بويى زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلولارى (ۋقيعا) تۋىلمادى، قىلمىستىق دەلو، قوعام اماندىعى دەلوسى، الەۋمەتتىك حاۋىپسىزدىك شىرعالاڭدار زور مولشەردە ازايىپ، ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ تابىس سەزىمى، باقىت سەزىمى، حاۋىپسىزدىك سەزىمى كورنەكتى ارتىپ، قوعام ورنىقتىلىعى مەن بايانسىز تىنىشتىق سەنىمى كورنەكتى كۇشەيدى. ەكونوميكا جوعارى ساپالى داموۋدى جۇزەگە اسىردى، 2018 ـ جىلى رايونىمىزدىڭ ٴوندىرىس جالپى ٴونىم قۇنى ٴبىر تريلليون 200 ميلليارد يۋانعا جەتتى. ساياحات كاسىبى ”شارق ۇرا“ ارتتى، بيىل 1 ـ ايدان 10 ـ ايعا دەيىن تۇتاس رايونىمىز قابىلداعان ساياحاتشى سانى تاريحي سيپاتتى 200 ميلليون ادام ـ رەتتەن اسىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 42.62% ارتتى. كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ جانە قورشاعان ورتانى قورعاۋدا زور جەتىستىكتەرگە قول جەتكىزدى، 2014 ـ جىلدان 2018 ـ جىلعا دەيىن تۇتاس رايونىمىزدا 588 مىڭ 700 وتباسى، 2 ميلليون 314 مىڭ 700 كەدەي جان سانى كەدەيلىكتەن ارىلدى، شينجياڭنىڭ اسپانى ٴتىپتى دە كوك، جەرى ٴتىپتى دە جاسىل، سۋى ٴتىپتى دە تۇنىق بولىپ، ەكولوگيالىق ورتا جاعدايى ۇزدىكسىز جاقساردى. ۇكىمەت ادەتتەگى الەۋمەتتىك قازىنا مەجە ەسەبى شىعىمىنىڭ 70%تەن استامىن حالىق تۇرمىسىن قامتاماسىز ەتۋگە جانە جاقسارتۋعا جۇمسادى، جۇمىستاندىرۋ، وقۋ ـ اعارتۋ، ەمدەۋ، قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۋ سياقتى حالىققا تيىمدىلىك جاساۋ ينجەنەريالارىنان پايدالانۋدا كورنەكتى ونىمدىلىككە قول جەتكىزدى. 2018 ـ جىلى شينجياڭدا مەكتەپكە دەيىنگى قوس ٴتىل بالاباقشاسىنا ٴتۇسۋ سالىستىرماسى 95.95%كە، باستاۋىش مەكتەپ جاسىنداعى بالالاردىڭ وقۋعا ٴتۇسۋ سالىستىرماسى 99.91%كە جەتتى؛ بيىل 10 ـ ايدىڭ سوڭىنا دەيىن تۇتاس رايونىمىز قالا ـ قالاشىقتاردا 474 مىڭ ادامدى تىڭنان جۇمىستاندىرۋدى ىسكە اسىرىپ، جىلدىق ىسانالىق مىندەتتى 105.34% ورىندادى؛ ٴار جىلى جالپى حالىقتىڭ سالاماتتىعىن تەكسەردى. ”ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ بەرەكەلى شاڭىراعى“ جانە ”ۇلتتار ىنتىماعى بىرلەسكەن دوستىق قيمىلى“ تيانشانىنىڭ وڭتۇستىگى مەن سولتۇستىگىندە كەڭىنەن ورىستەتىلىپ، ٴار ۇلت اعا ـ باۋىرداي ەتەنە بولىپ، ٴبىر ـ بىرىنە قارايلاسىپ، تەرەڭ تۋىسىپ، باقىتتى تاماشا تۇرمىسقا ارىنىمەن قادام تاستادى. ٴار دارەجەلى ۇكىمەتتەر ٴدىني قيمىل ورتالارى مەن ٴدىني قيمىل شارت ـ جاعدايىن جاقسارتۋعا كۇش سالىپ، ”جەتىنى كىرگىزۋ، ەكى بولۋ“دى، ”توعىزدى سەپتەۋ“دى جولعا قويىپ، دىنگە سەنەتىن بۇقارانىڭ قالىپتى ٴدىني قاجەتىن اناعۇرلىم قامتاماسىز ەتتى.

شينجياڭداعى وزگەرىستەر وراسان زور، ٴار ۇلت حالقىنىڭ تۇرمىسى كۇن سايىن ورگە باستى. ال امەريكانىڭ كەيبىر ساياساتپازدارى مۇنىڭ بارلىعىن كورۋدى قالامادى، ىنتىماقتى، ورنىقتى شينجياڭدى كورۋدى قالامادى، كۇن سايىن قۋدىرەتتەنگەن جۇڭگونى كورۋدى ٴتىپتى دە قالامادى، ٴبىز امەريكانىڭ سۇرقيا كەيىپ ـ كەسپىرىن جەتە تانۋىمىز كەرەك. مەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ پارمەندى باسشىلىعىندا، ٴارقانداي كۇشتىڭ شينجياڭنىڭ العا باسۋ قادامىن بوگەي المايتىندىعىنا، شينجياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىعى مەن بايانسىز تىنىشتىعىنىڭ، ٴسوز جوق، جۇزەگە اساتىندىعىنا كامىل سەنەمىن!